

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 145/16

U Luxembourggu 21. prosinca 2016.

Presuda u spojenim predmetima C-203/15 Tele2 Sverige AB/Post-och telestyrelsen i C-698/15 Secretary of State for the Home Department/Tom Watson i dr.

Države članice ne mogu pružateljima elektroničkih komunikacijskih usluga nametnuti opću obvezu zadržavanja podataka

Pravu Unije protivi se opće i neselektivno zadržavanje podataka o prometu i lokaciji, ali države članice mogu preventivno propisati ciljano zadržavanje tih podataka samo u svrhu borbe protiv teških kaznenih djela, pod uvjetom da takvo zadržavanje – kad je riječ o kategorijama podataka koje treba zadržati, predviđenim sredstvima komunikacije, osobama na koje se odnosi i trajanju primijenjenog zadržavanja – bude ograničeno na ono što je strogo nužno. Pristup nacionalnih tijela zadržanim podacima mora biti uvjetovan, među ostalim, prethodnim nadzorom nezavisnog tijela i zadržavanjem podataka na području Unije

U presudi Digital Rights Ireland iz 2014.¹ Sud je Direktivu o zadržavanju podataka² proglasio nevaljanom zbog toga što njome propisana opća obveza zadržavanja podataka o prometu i lokaciji, koja dovodi do miješanja u temeljna prava na poštovanje privatnog života i zaštitu osobnih podataka, nije bila ograničena na ono što je strogo nužno.

Slijedom te presude, Sud je odlučivao o dvama predmetima o općoj obvezi zadržavanja podataka o komunikacijama koja je u Švedskoj i Ujedinjenoj Kraljevini nametnuta pružateljima elektroničkih komunikacijskih usluga, pri čemu je zadržavanje tih podataka bilo propisano direktivom koja je proglašena nevaljanom.

Dan nakon proglašenja presude Digital Rights Ireland, telekomunikacijsko društvo Tele2 Sverige obavijestilo je švedsko tijelo za nadzor pošte i telekomunikacija o svojoj odluci o prestanku zadržavanja podataka i o svojoj namjeri da obriše već registrirane podatke (predmet C-203/15). Švedsko pravo, naime, obvezuje pružatelje elektroničkih telekomunikacija da sustavno, stalno i bez ikakve iznimke zadržavaju sve podatke o prometu i lokaciji svih svojih pretplatnika i registriranih korisnika, u vezi sa svim sredstvima elektroničke komunikacije.

U predmetu C-698/15 Tom Watson, Peter Brice i Geoffrey Lewis podnijeli su tužbu protiv britanskih pravila zadržavanja podataka na temelju kojih ministar unutarnjih poslova od javnih telekomunikacijskih operatora može zahtijevati da zadrže sve podatke o komunikacijama u trajanju od najviše dvanaest mjeseci, pri čemu je isključeno zadržavanje sadržaja tih komunikacija.

Odlučujući na zahtjev Kammarrättena i Stockholm (Žalbeni upravni sud u Stockholmu, Švedska) i Court of Appeals (England and Wales) (Civil Division) (Građanski odjel Žalbenog suda Engleske i Walesa, Ujedinjena Kraljevina), Sud je pozvan razjasniti jesu li nacionalna pravila koja pružateljima nameću opću obvezu zadržavanja podataka i koja propisuju pristup nadležnih nacionalnih tijela zadržanim podacima a da, među ostalim, ne ograniče svrhu tog pristupa na borbu protiv teških kaznenih djela i ne podvrgnu pristup prethodnom nadzoru suda ili nezavisnog upravnog tijela u

¹ Presuda Suda od 8. travnja 2014., *Digital Rights Ireland i Seitlinger i drugi* (spojeni predmeti [C-293/12](#) i [C-594/12](#), vidjeti [priopćenje za medije br. 54/14](#))

² Direktiva 2006/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o zadržavanju podataka dobivenih ili obrađenih u vezi s pružanjem javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga ili javnih komunikacijskih mreža i o izmjeni Direktive 2002/58/EZ (SL L 105, str. 54.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 50., str. 30.)

skladu s pravom Unije (u ovom slučaju s Direktivom „o privatnosti i elektroničkim komunikacijama”³, tumačenom u vezi s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima⁴).

U svojoj današnjoj presudi **Sud odgovara da se pravu Unije protivi nacionalni propis koji nalaže opće i neselektivno zadržavanje podataka.**

Sud ponajprije potvrđuje da **nacionalne mjere** o kojima je riječ **spadaju u područje primjene Direktive**. Naime, zaštita povjerljivosti elektroničkih komunikacija i podataka o prometu, zajamčena Direktivom, primjenjuje se na mjere koje poduzima svaka osoba osim korisnika, bez obzira na to radi li se o privatnim osobama ili tijelima ili državnim tijelima.

Sud nadalje utvrđuje da, iako ta direktiva omogućuje državama članicama da ograniče doseg načela prema kojem su obvezne osigurati povjerljivost komunikacija i s njima povezanih podataka o prometu, ona ne može opravdati da odstupanje od obveznosti tog načela i osobito od zabrane pohrane tih podataka, predviđene tom direktivom, postane pravilo.

Osim toga, Sud podsjeća na svoju ustaljenu sudsku praksu prema kojoj zaštita temeljnog prava na poštovanje privatnog života zahtijeva da su **odstupanja** od zaštite osobnih podataka **u granicama onoga što je strogo nužno**. Sud tu sudsku praksu primjenjuje na pravila kojima je uređeno zadržavanje podataka i na ona kojima je uređen pristup zadržanim podacima.

Kada je riječ o zadržavanju, Sud utvrđuje da zadržani podaci uzeti zajedno **moгу omogućiti donošenje vrlo preciznih zaključaka o privatnom životu osoba** čiji su podaci zadržani.

Miješanje kao posljedicu nacionalnog propisa kojim se određuje zadržavanje podataka o prometu i lokaciji stoga treba smatrati osobito ozbiljnim. Činjenica da se zadržavanje podataka izvršava a da korisnici elektroničkih komunikacija o tome nisu obaviješteni može kod dotičnih osoba stvoriti osjećaj da je njihov privatni život predmet trajnog nadzora. Slijedom toga, **samo borba protiv teških kaznenih djela može opravdati takvo miješanje**.

Sud ističe da **propis koji nalaže opće i neselektivno zadržavanje podataka ne zahtijeva odnos između podataka čije je zadržavanje propisano i prijetnje javnoj sigurnosti** te posebice nije ograničen na propisivanje zadržavanja podataka iz jednog privremenog razdoblja i/ili jednog određenog zemljopisnog područja i/ili jednog kruga osoba koje mogu biti umiješane u teško kazneno djelo. **Takav nacionalni propis, dakle, prelazi granice strogo nužnog i ne može se smatrati opravdanim u demokratskom društvu, kao što to zahtijeva Direktiva, tumačena u vezi s Poveljom.**

S druge strane, Sud pojašnjava da se **Direktivi ne protivi nacionalni propis kojim se nalaže ciljano zadržavanje podataka** u svrhu borbe protiv teških kaznenih djela, **pod uvjetom da takvo zadržavanje** – kad je riječ o kategorijama podataka koje treba zadržati, predviđenim sredstvima komunikacije, osobama na koje se odnosi i trajanju zadržavanja – **bude ograničeno na ono što je strogo nužno**. Prema mišljenju Suda, **svaki nacionalni propis u tu svrhu mora biti jasan i precizan** te mora **predvidjeti dostatna jamstva** radi zaštite podataka od rizika zlouporabe. U njemu moraju biti naznačene okolnosti i uvjeti pod kojima mjera zadržavanja podataka može biti preventivno donesena, kako bi se zajamčilo da doseg te mjere u praksi bude stvarno ograničen na ono što je strogo nužno. Posebice, takav propis **mora se temeljiti na objektivnim elementima** koji omogućuju obuhvaćanje osoba čiji podaci mogu otkriti vezu s teškim kaznenim djelima, doprinijeti borbi protiv teških kaznenih djela ili spriječiti ozbiljnu opasnost za javnu sigurnost.

Kad je riječ o **pristupu nadležnih nacionalnih tijela zadržanim podacima**, Sud potvrđuje da se predmetni nacionalni propis ne može ograničiti na zahtjev da se pristupom ispunjava jedan od

³ Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, str. 37.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 52., str. 111.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. (SL L 337, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 52., str. 224.)

⁴ Članci 7. i 8. i članak 52. stavak 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima

ciljeva iz Direktive, čak i ako je taj cilj borba protiv teških kaznenih djela, već također mora predvidjeti materijalne i postupovne uvjete kojima se uređuje pristup nadležnih nacionalnih tijela zadržanim podacima. Taj propis mora se temeljiti na **objektivnim kriterijima kako bi definirao okolnosti i uvjete u kojima nadležnim nacionalnim tijelima treba biti odobren pristup podacima**. Kad je riječ o cilju borbe protiv kaznenih djela, pristup u načelu može biti odobren samo podacima osoba za koje postoji sumnja da namjeravaju počiniti, čine ili su počinile teško kazneno djelo ili da su na kakav drugi način sudjelovale u tom djelu. Ipak, u posebnim okolnostima, poput onih u kojima terorističke aktivnosti prijete vitalnim interesima nacionalne sigurnosti, obrane ili javne sigurnosti, pristup podacima drugih osoba može se odobriti i kad postoje objektivni elementi koji omogućavaju zaključak da ti podaci u konkretnom slučaju mogu biti stvaran doprinos borbi protiv takvih aktivnosti.

Štoviše, Sud smatra **da je bitno da pristup zadržanim podacima, osim u hitnom slučaju, bude podvrgnut prethodnom nadzoru** suda ili nezavisnog tijela. Nadalje, nadležna nacionalna tijela kojima je odobren pristup zadržanim podacima o tome moraju obavijestiti osobe na koje se zadržavanje odnosi.

Kad je riječ o količini zadržanih podataka, njihovu osjetljivom karakteru i riziku od nezakonitog pristupa tim podacima, **nacionalni propis mora odrediti da podaci budu zadržani na području Unije** i da budu nepovratno uništeni nakon isteka razdoblja njihova zadržavanja.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Snimke objave presude nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106